ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI

LAUSUNTO

27.10.2016

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta / HE 161/2016 vp / Asiantuntijapyyntö.

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin täydentävä lausunto hallituksen esitykseen: ”HE 161/2016 vp Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi”.

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry oli liikenne- ja viestintävaliokunnan kuultavana torstaina 20.10.2016 yhdessä Tuup Oy:n ja MaaS Global Oy:n edustajien kanssa.

Kuulemistilaisuuden lopussa liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja kansanedustaja Ari Jalonen pyysi kuultavilta erikseen kirjallista lausuntoa liittyen tieto- ja maksurajapintojen avaamisen aikatauluun painottaen rajapintojen teknisen toteutuksen vaatimaa työmäärää ja sen mahdollista kestoa. Eli olisiko tieto- ja maksurajapintojen avaaminen teknisesti mahdollista nopeutetussa aikataulussa siten, että niiden osalta liikennekaari astuisi voimaan 1.7.2017 alkaen.

Kuulemiseen liittyen ITS Finland ry on toimittanut 18.10.2016 kirjallisen lausunnon hallituksen esitykseen liittyen, jossa todettiin aikatauluista seuraavaa:

> *Liikennekaaren aikataulu*
> Liikennekaaren ensimmäinen vaihe astuu esityksen mukaan voimaan 1.7.2018. Siirtymäaika on ymmärrettävä esimerkiksi taksimarkkinoiden lupamenettelyn osalta, mutta tietorajapintojen avaamisen näkökulmasta aikataulu on tarpeettoman hidas.

ITS Finland ry täydentää aiempaa lausuntoaan ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Tieto- ja maksurajapintojen avaaminen

Liikennekaaressa on uutena sääntelykohteena mukana tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus sekä lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus.

Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta liikennekaaressa säädetään seuraavasti:

> *1 §*
>
> *Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot*
>
> *Liikennemuodosta riippumatta henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikkumispalvelua koskevat olennaiset ajantasaiset tiedot ovat saatavissa tietojärjestelmään luodun yhteyden kautta koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa vapaasti käytettäväksi (avoin rajapinta).*

ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI

LAUSUNTO

27.10.2016

Olennaiset tiedot sisältävät ainakin reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja saatavuustiedot sekä esteettömyystiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rajapinnan ja rajapinnan käyttämiseksi tarvittavan muun tietoaineiston verkko-osoite tai -osoitteet sekä näiden päivitykset on ilmoitettava Liikennevirastolle ennen toiminnan aloittamista tai päivityksen osalta heti kun uusi osoite on tiedossa.

Liikenneviraston on tarjottava tekninen palvelu, jolla 1 momentissa tarkoitettu tietojen toimittaminen voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista olennaisista tiedoista sekä niitä koskevista ajantasaisuusvaatimuksista sekä teknisestä yhteentoimivuudesta.

Tietorajapintojen avaamista on toteutettu jo laajasti liikennesektorilla. Sekä kaupungit että joukkoliikennetoimijat ovat aktiivisesti avanneet tietorajapintojaan. Reitti-, pysäkki- ja aikataulutiedot ovatkin jo pääsääntöisesti saatavilla rajapintojen kautta. Ajantasaiset hinta- ja saatavuustiedot ovat saatavilla vaihtelevasti riippuen liikennemuodosta ja niiden osalta rajapintojen avaaminen on pääosin vielä tekemättä.

Tietorajapintojen avaamiseen erikoistuneiden asiantuntijoiden mukaan tietorajapintojen avaaminen liikennekaaressa esitetyssä laajuudessa olisi mahdollista toteuttaa nopeutetussa aikataulussa. Toimenpide on teknisesti toteutettavissa ja kyseessä on ennen kaikkea resursointikysymys.

Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta liikennekaaressa säädetään seuraavasti:

2 §

Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus

Tie- ja raideliikenteen henkilökuljetuspalvelun tarjoajan, välityspalvelun tarjoajan tai näiden puolesta lippu- ja maksujärjestelmästä vastaavan toimijan on avattava liikkumispalvelun tarjoajille ja yhdistämispalvelun tarjoajille pääsy lippu- ja maksujärjestelmänsä myyntirajapintaan, jonka kautta voi:
1) hankkia vähintään perushintaisen kertamatkaan oikeuttavan lipputuotteen johon perustuvan matkustusoikeuden on oltava todennettavissa helpolla tavalla yleiskäyttöisen teknologian avulla; tai
2) varata yksittäisen matkan tai kuljetuksen, jonka täsmällinen hinta ei ole tiedossa palvelun alkaessa tai joka muusta syystä sovitaan maksettavaksi palvelun päättymisen jälkeen.

Kuljetuspalvelun tarjoaja, joka tarjoaa vain muita kuin IV osan 1 luvun 3 ja 4 §:ssä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen tämän lain tai julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaisesti hankkimia henkilöliikenteen kuljetuspalveluita, voi poiketa 1 momentin vaatimuksesta, jos sen toteuttaminen ei ole teknisesti tarkoituksenmukaista eikä kohtuullista yrityksen pienen koon tai toiminta-alueen johdosta.

Lippu- ja maksujärjestelmärajapinnan avaamiseen 1 momentin mukaisesti velvoitetun palveluntarjoajan ja rajapintaa hyödyntävän liikkumis- tai yhdistämispalvelun tarjoajan on tehtävä yhteistyötä tarvittavien käytännön järjestelyjen mahdollistamiseksi.

ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI

LAUSUNTO

27.10.2016

Lippu- ja maksujärjestelmien myyntirajapinnan avaaminen perushintaisen kertalipun myymiseksi on toimenpiteenä työmäärältään samankaltainen toimenpide kuin tietorajapintojenkin avaaminen. Myyntirajapintojen avaamiseen erikoistuneiden asiantuntijoiden mukaan tietorajapintojen avaaminen liikennekaaressa esitetyssä laajuudessa olisi mahdollista toteuttaa nopeutetussa aikataulussa. Käytännössä se tarkoittaisi mobiililipun myymistä, jota varten rajapintoja on Suomessa jo toteutettukin.

Myyntirajapintojen osalta tekniset kysymykset lienevät helpompia kuin sopimukselliset kysymykset. Liikennekaaren mukaan myyntirajapinnat tulisi avata kaikkien saataville syrjimättömin ehdoin, kun taas nykyisten liikenneoperaattoreiden mielestä myyntirajapintojen avaaminen ja siihen liittyvät yksityiskohdat tulisi sopia osapuolten välisin kaupallisin sopimuksin.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja
ITS Finland ry

ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI
www.its-finland.fi